

Ødeboel under plov.

I ældre tider skete det undertiden, at et boel blev lagt øde og ikke blev bedrevet eller beboet af nogen bruger. I trange tider naar brugeren som følge af sygdom og alderssvække eller misvækst paa marken og sygdom i stalden, ikke magtede at drive boelet gik det til forfald og blev øde.

Naar smitsomme sygdomme hjemsøgte befolkningen, som i pestens tid, i begyndelsen af 1500 tallet, kunde det ske, at familier paa en række boel uddøde saa disse blev øde. Saa kunde jordrotterne som oftest kun gøre jorden frugtbringende ved at lægge jorden ind under hovmarkerne. Men naar det kun drejede sig om enkelte brug forsøgte forskellige andre veje til at skaffe sig indtægt af jorden. Derom fortæller de gamle skatte, tiender og afgiftsregnskaber "Stavensbul, Matz Jebeszen buwede am X V. 1 X den Jarum egn Wyste Houen, blev dram dat Jaer vrey vamme Dienstgelde.

I aaret 1509 bebyggede eller opdyrkede Mads Jeppesen et ødeboel i Stavensbøl, derfor blev han fritaget for et aars afgift.

Som følge af svenskerkrigene i mitten af 1600 tallet blev mange boelsmænd forarmede, boelenes bygninger forfaldt og adskillige boel blev øde. I dette aarhundrede synes det, at have været almindeligt, at det naboskab som ødeboelet hørte ind under, forpagtede denne Jord og udstykkede den saaledes, at hver bondemand fik sin part af agerne. Regnskaberne viser, at jordrotterne under saadanne forhold fik den afgift som fra gammel tid hvilede paa agerne, men gik glip af ydeleer som var lagt paa boelene. Hertil kom de tab, der fulgte af, at bygninger forfaldt og at skovskiftet blev gribsskov. Dertil var det ikke sjældent, at fure efter fure blev pløjet fra de forpagtede agere og lagt til ejendoms - eller festejord.

Jordejeren bragte derfor anseenlige ofre for at få øde boelene så snart som muligt beeat med en ny fæster. Undertiden blev bygninger og forhåndenværende løsøre solgt for billig penge til en som vilde fæste jorden. Ofte blev de afgifter som boelet førhen havde svaret, nedsatte så betydeligt, at der fandtes en lysthavende til stedet.

Saaframt jordene henlå helt eller delvis udyrkede og følgerigt ikke kunde give fuldt udbytte i nærmeste fremtid maatte jordrotten tilmed give afkald paa landgildeindtægt og hoveri i et eller flere år. Men naar den tid var forløbet, ophørte boelet at blive betragtet som ødeboel.

Fra senere tid, i 1700 tallet, kendes flere eksempler paa, at en ung søn fra et boel med gode økonomiske forhold, af hertugen blev tvunget til at overtage boel hvor fæsteren var gaaet konkurs. Også sognepræsten fik besvær med at inddrive tienden til kirken og sin egen underhold. Tiende regnskaber viser ogsaa, at jorden fra ødeboel har været forpagtet til de øvrige boelsmænd evt. kaadnere i bylaget. Fra Hundslev beretter sognepræsten i Notmark 1690: endvidere betaler 15 boelsmand aarlig i tiende 3 skep. rug, 6 skep. byg og 10 skep. havre for et andet nedlagt boel som kaldtes Christian Kneuses eller Jacobs boel som blev øde for fire aar siden. Den 13. mand blandt kaadnere giver aarlig 2 skep byg, den ene for sig selv den anden for salig Karen Havers øde og 1681 nedbrændte kaadsted, hvis jord han nyder og bruger, Kvægtienden betaler han for begge steder.

Fra Helved berettes samtidigt: Disse 8 boelsmænd i byen Helved betaler for eget boel hver aarlig 3 skep. rug, 6 skep. byg og 10 skep. havre. Ligeledes giver de aarlig efter rad til mikkelsdag 1 gås i kvægtiende for Christen Hagens opbrudte boel. I tiende fortegnelsen over Hundslev 1634 nævnes 18 boelsmænd, deriblandt er en ved navn Christen Pilgaard. Aar 1638 nævnes vel atter 18 boel, men Pilegaard er ikke angivet, de det nu vel er øde. Senere omtales Christen Pilegaards øde boel, hvoraf nogle andre bønder giver tiende, ad conservation temple, Sønderborg (jordafgifte til Sønderborg) medens tienden betales til præsten.

Noter fra Hundslev i ældre tid.

Nedlagte boel under Rumohrsgård, 1595 - 1605.

1605 den 2. oktober beretter Hr. Georgiva Krukow til Nuttmarch ved sin tro og sandhed at efter F. N. (fyratlig nåde) at F. N. haver ladet opbyrde i Nuttmarch sogn 10 hele boel foruden nogen balvboel og mange gadehuse, da er både hans egen og kirkens tiende derfor mærkelig bleven forkortet saa at Nuttmarch kirke faa årligen efter hans beretning 10 ørtug byg og 10 ørtug 3 skep. haver.

Georgius Krukow.

1624 nævnes Hans Møller i Hundslev som synes at have været boelsman der var indblandet i den Tutterske tyvebande.

1662 - 67 nævnes blandt kådnere i Hundslev Ellen Lope eller Loppe. Det bestyrker sagnet om, at en Jep Loppe skal være blevet, brændt levende her.

1691 i oktober, en søndag nat begyndte Johan Grads hus at brænde, alt hans korn, skjøn rug, byg og haver var næsten indebrændt.

Beliggenhed af to ødeboel i byen Hundslev.

Chr. Knudsen 14. s. 57.

Andreas Iversens kaad i Hundslev, som følger efter Peter Thomsens boel i den gade som fører op til Jørgen Bloms, har været et ødeboel

Det er på nuværende husmand Nicolai Mortensens sted artikel 28. naboen til gårdejer Peter Thomsen. Nævnte Jørgen Bloms sted ejes nu af slagter Andreas Chr. Skovmand.
artikel 21.

“Smedens hussted har også været pladsen for et ødeboel. Det har endnu en del jord af et sådan inddraget boel “.

Sådan skrev Chr. Knudsen i 1867.

Smedestedet i Hundslev lå den gang i Søndergade nr. 6 og 8. art. 31 hvor nu Anton hansen og Flemming Jensen Bill boer .

Ødeboel i Hundslev

1. Christen Pilegaarde boel i Hundslev.

Af Pielgaards øde boel maa Gartnerstedet ved Lillemølle have haft jord, thi 1656 - 58 skal gardnerhuset ved Lillmøl give årligen 10 skepper byg, deraf de tre skal han give til kirken for Christen Pilegaards boel. Mig gif han 6 skepper byg for Pilegaarde boel, noch skal han givr mig 1 skep byg for 2 skepper haffer af pilegaards boel. 1634 var tienden af dette boel ligesom alle de andere 3 skep rug, 6 skep byg og 10 skep havre. Indnu 1692 - 94 faar 3 skep rug fordelt på 8 andere boelsmænd, således for Pilegaarde boel at hver af dem gav 1/4 skep rug årligen efter aftale med Præsten, ligesom det også var tilfældet i Helved.

2. Knøeses boel i Hundslev

1683 - 85 findes sammen Pilegaards og Jacob Petersen Knøeses boel tilsammen 16 boel i Hundslev. Angaaende knøeses boel læses: For Knøeses boel haver Peter Jørgensen, Peder Petersen , Nis Hees og Christen Hansen gjordt regning.

Det øde boel har været delt i flere parter.

Jørgen Moldts boel i Hundslev

Brændte og blev øde 1633 - 1634.

Notmark kirke tiende 1605 fra byen Hunsleff

Ifølge Notmark kirkeregnskabsbog 1589 - 1741 havde efterfølgende boelsmænd i Hundsløv Restancer til kirken i de anførte år.

Chr. Knudsen . 12. 152.

1. Peter Hjerresen 1602 - 1613 skylder han tiendekorn til kirken.
2. Jørgen Jensen 1602 - 1609
3. Jørgen Hansen Møller 1589 - 1606
hans søn Hans Møller 1606 - 1634.

Efter traditionen skal han have boet på afdøde Jørgen Jørgensens gård og været en bekendt hestpranger. År 1634 er han måske blevet henrettet, da han hælde med Hans Taters bande.

Chr. Knudsen 14. s. 150. 3. s. 130 - 133, 1. s. 225 10. s 142

4. Hans Jørgensen 1600 - 1615
5. Jørgen Fidigsen ? 1589 - 1615
6. Henrik Jørgensen 1602 - 1615
7. Matz Hansen 1602 - 1615
8. Jørgen Hansen 1605 - 1613
9. Peter Rasmussen 1602 - 1615
10. Jes Molt 1589 - 1613 Han måtte træde tilbage da han selv var kirkevæрге til 1615, men skyldte til kirken. Sønnen Jørgen Moldt anføres 1613 - 1620. År 1634 blev Jørgen Jessen Moldts boel lagt øde, da det nedbrændte og blev taget under Ruhmohrsgaard.
11. Mads Jessen Moldt 1602 - 1613
12. Hans Nielsen 1601 - 1615
13. Jørgen Oggesen 1589 - 1616
Peter Oggesen 1605 - 1615
14. Chresten Petersen Pilegård 1602 - 1632
Hans boel blev 1636 lagt øde og kaldtes Pilegård.
Fra denne gård har Jørgen Kroghs sted i Lillemølle sin op rindendelse.
15. Jes Lund 1602 - 1606
16. Hans Aagesen 1612 - 1615

En del Ødeboet og huse, 1595 - 1605.

År 1605 2. 10. beretter Hr. Jørgen Crukow til Notmark ved sin tro og sandhed, at efter di Fyrstlig Naade have ladet opbryde i Nuttmarck sogn 10 hele boel foruden nogen halvboel og mange gadehuse, da er både hans egen og kirkens tiende derover merkelig bleven forkortet, saa at Nutmarck kirke får årlig efter hans beretning ikke mere end 10 ørtug byg 10 ørtug 3 skep havre.

Georgius Kruokow.

År 1590 synes kirketienden at have udgjordt 11½ ørtug 1 skep byg, og 15½ ørtug 6½ skep havre. Denne opbrydning af boel og huse står i forbindelse med udvidelsen og opbygningen af herregården Rumohrsgaard.

Boelsmand i Hundslev gennem årene

Jordbog 1751

1. Jørgen Christensen
2. Jørgen Bruhn
3. Matz Matzen
4. Peter Petersen Beck
5. Peter Christensen jr.
6. Hans Christensen
7. Jørgen Hansen
8. Hans Frederiksen
9. Peter Jensen
10. Jens Jørgensen
11. Jep Bruhn
12. Peter Hansen Hess
13. Claus Clausen
14. Peter Christensen Godmose
15. Peter Christensen Beck
16. Peter Hansen

Matriel Nr.

- art. 9
- art. 14
- art. 17
- art. 3
- art. 16
- art. 8
- art. 13
- art. 15
- art. 18
- art. 11
- art. 6
- art. 5
- art. 10
- art. 7
- art. 12
- art. 4

År 1978

- Jørgen Peter Høj
Claus Madsen
Peter Hansen Bonde
Casmusgaard
Langmosegaard
Lamagergaard
Jørgen Jørgensen
Peter J. Matthiesen
Chresten Thomsen
Gunnar Jensen
Mathias Bonde
Egon Eriksen
Anne Cathrine Vogt
Christian Hansen
H. Byllemos
Hans Petersen.